

4-לפרום על שמע

In an article entitled: 'לליבון עניין ה"פורם על שמע"', Professor Ezra Fleischer presents his opinion as to the definition of פורסין על שמע. He begins by posing three questions:

1. האם נתייחס הצירוף פורם על שמע לקריאת שמע גופה או שמא רק, או בראש וראשונה, לברכות שמשביבה; 2. האם מציין המונח דרך מסוימת, מיוחדת, שבה נהגו לקרוא את שמע בימי קדם; 3. אם אמנם מציין המונח דרך מיוחדת לקרוא בה את שמע, היאך היתה דרך זו.

The first question is posed because Fleischer notices that in defining: פורסין על שמע, פורסין על שמע focus on the ברכות of קריאת שמע. He disagrees. He argues that the term פורסין על שמע is the opposite of גמרא that is defined in the following כורכין את שמע. If he is correct, then פורסין על שמע is an act which involves how we read קריאת שמע.

מסכת פסחים דף נה' עמ' ב'—משנה—ששה דברים עשו אנשי יריחו, על שלשה מיחו בידם ועל שלשה לא מיחו בידם. ואלו הן שלא מיחו בידם: מרכיבין דקלים כל היום, וכורכין את שמע, וקוצרין וגודשין לפני העומר ולא מיחו בידם. ואלו שמיחו בידם: מתירין גמזיות של הקדש, ואוכלין מתחת הנשרים בשבת, ונותנים פאה לירק ומיחו בידם חכמים.

מסכת פסחים דף נו עמ' א'—גמרא—וכורכין את שמע. היכי עבדי? אמר רב יהודה: אומרים (דברים ו) שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ולא היו מפסיקין. רבא אמר: מפסיקין היו אלא שהיו אומרים היום על לבבך דמשמע: היום על לבבך, ולא מחר על לבבך. תנו רבנן: כיצד היו כורכין את שמע? אומרים שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד ולא היו מפסיקין, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מפסיקין היו, אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

Professor Fleischer further argues that if פורסין על שמע is an act that involves the ברכות ברכות קריאת שמע then why do we not notice that the form of ברכות קריאת שמע are different from the form of other ברכות.

In concluding that פורסין על שמע is an act which involves how we read קריאת שמע, Fleischer cites an additional source:

סוטה דף ל' עמ' ב'—ת"ר, בו ביום דרש רבי עקיבא: בשעה שעלו ישראל מן הים נתנו עיניהם לומר שירה, וכיצד אמרו שירה? כגדול המקרא את הלל והן עונין אחריו ראשי פרקים, משה אמר (שמות טו) אשירה לה' והן אומרים אשירה לה', משה אמר כי גאה גאה והן אומרים אשירה לה'. רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: כקטן המקרא את הלל והן עונין אחריו כל מה שהוא אומר, משה אמר אשירה לה' והן אומרים אשירה לה', משה אמר כי

1. The article is included in a compedium of articles published by the journal תרביץ entitled: מחקרה התפלה.

גאה גאה והן אומרים כי גאה גאה. רבי נחמיה אומר: כסופר הפורס על שמע בבית הכנסת, שהוא פותח תחילה והן עונין אחריו. במאי קמיפלגי? רבי עקיבא סבר: לאמר - אמילתא קמייתא, ורבי אליעזר בנו של ר"י הגלילי סבר: לאמר - אכל מילתא ומילתא, ור' נחמיה סבר: ויאמרו - דאמור כולהו בהדי הדדי, לאמר - דפתח משה ברישא.

Fleischer concludes from this source that the act that is described by the term: פורסין על שמע is the recitation of the opening פסוק שליח ציבור and the response by the congregation of ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. He then challenges himself from another source which provides a different wording for the opinion of רבי נחמיה:

תוספתא מסכת סוטה פרק ו' ג' - ר' נחמיה אומר כבני אדם שקורין שמע בבית הכנסת שנאמר אז ישיר משה וגו'. שאין ת"ל לאמר; ולמה נאמר? מלמד שהיה משה פותח בדבר תחלה וישראל עונין אחריו וגומרין עמו; משה אמר אז ישיר, וישראל אמרו אשירה לה' כי גאה גאה וגו', משה אמר עזי וזמרת יה וישראל אמרו זה אלי ואנוהו, משה אמר ה' איש מלחמה וישראל אמרו ה' שמו.

Fleischer reconciles the two sources for ר' נחמיה's position by arguing that the two sources agree that the first two lines of שמע are read responsively. The conflict is that the בבלי expresses the position that only the first line of שמע was read responsively and the rest of the lines were read together while the תוספתא expresses the opinion that all the lines of שמע were read responsively.

Fleischer supports his position by noting that מסכת סופרים² describes the recitation of the פסוק of שמע ישראל when the ספר תורה is removed from the ארון קודש in terms of אחד אלוקינו. What follows is the congregation responding with פורסין.

Our discussion of פריסת שמע concludes by noting that the opinion of Professor Fleischer can be bolstered by a comment made by Rabbi Dr. Norman Lamm in his book *Shema* that we quoted in our discussion of ברכו:

In all such cases of liturgical קידוש ה', such as the recitation of the קדיש, the קדושה or ברכו, the mitzvah is performed in the form of a dialogue: the reader issues the summons to perform the sanctification, and the congregation responds. The verse ברוך שם כבוד represents such a response to the mention of the divine Name(s) in the Shema.

Is it not fair to conclude that Rabbi Lamm's statement that the response of ברוך שם כבוד is an example of liturgical קידוש ה', meaning that it requires the presence of ten men, demonstrates that Rabbi Lamm agrees with Professor Fleischer that the response of ברוך שם כבוד represents the definition of the term: אין פורסין על שמע פחות מעשרה?

2. This source was provided in last week's newsletter.

TRANSLATION OF SOURCES

Professor Ezra Fleischer-1. Is the term “Porais Al Shma” a term that is associated with reciting Kriyat Shma itself or is it associated first and foremost with the Brachot of Kriyat Shma? 2. Does the term represent a specific and distinct manner in which they recited Kriyat Shma in ancient days? 3. If the term represents a distinct manner in which they recited Kriyat Shma, what was that manner?

מסכת פסחים דף נה' עמ' ב' -Mishna-Six things the inhabitants of Jericho did: three the Sages forbade them, and three the Sages did not forbid them. These they did not forbid them: they grafted palm trees all day, they ‘wrapped up’ the shema, and they harvested and stacked their produce before the bringing of the ‘Omer. And it is these which they forbade them: they permitted for use the branches of carob or sycamore trees belonging to Hekdesh, and they ate the fallen fruit from beneath the tree on the Sabbath and they gave Pe'ah from vegetables; and the Sages forbade them.

מסכת פסחים דף נו עמ' א' -Gemara-‘THEY ‘WRAPPED UP’ THE SHEMA’. What did they do? — Rav Judah said, They recited, Hear, O Israel: the Lord our G-d, the Lord is One and did not make a pause. Raba said: They did make a pause, but the meaning to how they said it sounded as if they said “And these words, which I command you this day shall be upon your heart”, which implies, this day shall they be upon thy heart, but to-morrow they shall not be upon your heart. Our Rabbis taught: How did they ‘wrap up’ the Shema? They recited ‘Hear O Israel the Lord our G-d the Lord is One’ and they did not make a pause. That is R. Meir's view. R. Judah said: They did make a pause, but they did not recite, ‘Blessed be the name of His glorious Kingdom for ever and ever.’

סוטה דף לי עמ' ב' -Our Rabbis taught: On that day R. Akiba expounded: At the time the Israelites ascended from the Red Sea, they desired to utter a Song; and how did they render the song? Like an adult who reads the Hallel for a congregation and they respond after him by repeating the leading word. According to this explanation Moses said: ‘I will sing unto the Lord’ and they responded, ‘I will sing unto the Lord’; Moses said: ‘For He hath triumphed gloriously’ and they responded, ‘I will sing unto the Lord’. R. Eliezer son of R. Jose the Galilean declares, Like a minor who reads the Hallel for a congregation, and they repeat after him all that he says. According to this explanation Moses said: ‘I will sing unto the Lord’ and they responded, ‘I will sing unto the Lord’; Moses said: ‘For He has triumphed gloriously’ and they responded, ‘For He has triumphed gloriously’. R. Nehemiah declares: Like a school-teacher who recites the Shema’ in the Synagogue, viz., he begins first and they respond after him. On what do they differ? — R. Akiba holds that the word ‘saying’ refers to the first clause; R. Eliezer son of R. Jose the Galilean holds that ‘saying’

refers to every clause; and R. Nehemiah holds that 'and spoke' indicates that they sang all together 'and saying' that Moses began first.

'ג-**תוספתא מסכת סוטה פרק ו'—ג'** Rav Nehemiah said: Like people who read Shma in synagogue as the verse says: Then Moshe will sing, etc. The Torah did not need to follow that word with the word: saying. Why does the Torah also include the word: saying? To Teach you that Moshe began with the first word of a verse and Bnei Yisroel answered after him and finished the verse. Moshe recited: Oz Yashir and Israel responded: Ashira La'Shem Ki Gao Gao; Moshe recited: Ozi V'Zimras Kah and Israel responded Zeh Kaili V'Anvayhu. Moshe recited: Hashem Ish Milchama and Israel responded Hashem Shimo.

SUPPLEMENT

מנהגים AS THE BASIS FOR SEVERAL פריסת שמע

Some of you may have noticed from our discussion concerning פריסת שמע that the explanations as to its meaning revealed how the concept is the basis for several customs:

1. Repeating ברכו before the end of davening;
2. Covering the ארון קודש and the ספר תורה;
3. The custom of מנהג ספרד to decorate the ספר תורה with scarves;
4. The practice known as “Hoycha Kedushah” -when to save time, the congregation waits to recite שמונה עשרה silently until after the שליח ציבור recites the first two ברכות of שמונה עשרה, the group recites קדושה and then the שליח ציבור recites the third ברכה of שמונה עשרה. For those of you who did not notice, the source is from the following:

טור אורה חיים סימן סט-תנן בפרק הקורא את המגילה עומד: אין פורסין על שמע בפחות מעשרה- פירוש: אותם שבאו לבית המדרש אחר שקראו הצבור שמע, אומר קדיש וברכו וברכה ראשונה יוצר אור ולא יותר. ופורסין לשון חתיכה כמו פרוסה שאין אומרים אלא קצת ממנה. ויש שמוסיפין עוד לאחר שיסיימו ברכה ראשונה לומר אבות וגבורות ואומר קדושה ואתה קדוש וקאמר שלא יעשו זה בפחות מעשרה.

5. If Ezra Fleischer is correct, then it is the basis for the practice of reciting ברוך שם after the opening verse of שמע ישראל and is the means by which one who cannot recite שמע ישראל on his own fulfills the מצוה of קריאת שמע.